

INHOUD

AAN DE LEZER

7

TOEVAL EN KARMA

EERSTE VOORDRACHT – *Dornach, 29 augustus 1915*

II

Mauthner onderscheidt schijnbegrippen en bruikbare begrippen. Voor hem is het begrip noodzakelijkheid een subjectief begrip van de mens, en hij stelt: 'Wist ik maar hoe noodzakelijkheid, een menselijke beschouwingswijze van de werkelijkheid, ooit objectief kan worden.' Noodzakelijkheid is subjectiviteit van weleer, die tot verleden in de dingen is geworden. Het Aardebestaan, het Zonnebestaan; oude Maan; oude Saturnus. Wat eerst subjectief was in de wereld, komen we later objectief tegen. Dat geldt voor de mensen en voor de kosmische wezens die de wereld scheppen. Het 'kijken achter de spiegel'.

TWEEDE VOORDRACHT – *Dornach, 30 augustus 1915*

23

Het onderscheiden tussen dat wat noodzakelijk is en dat wat er gebeurt. Het verleden spiegelt zich als noodzakelijkheid in het heden. Net zo spiegelt zich ons beleven van de buitenwereld in de kennis. Waar natuurprocessen en zieleprocessen botsen, zijn we in het gebied van het toeval. Zonder dit toeval zou geen heden mogelijk zijn. Als het beleven van een landschap met noodzakelijkheid van het

landschap uit zou gaan, dan zou er geen heden bestaan. Het vrijheidsbegrip sluit het begrip toeval in zich. Een toevallige gebeurtenis in een leven scheidt weer karma, wordt dus noodzakelijkheid. Begrip van voorzienigheid ontstaat wanneer het binnenstromen van de geestelijke wereld in de ziel kan worden beleefd. Voorbeeld van tegenwoordig door de geest verlaten zijn: volgens Mauthner is het christendom een hoeveelheid leenwoordvertalingen.

TOEVAL OF NOODZAKELIJKHEID	47
Zürich, 24 oktober 1916 [<i>fragment</i>]	
BESTAAT TOEVAL? – Artikel juli 1904	53
AANTEKENINGEN	57
LITERATUUR	62
RUDOLF STEINER OVER DE VERSLAGEN VAN DE VOORDRACHTEN	63